

הרב אברהם קוסמן

הארות בתורת הגר"א

(תגובה לנ"ל חוב' ז' עמ' 205 הערה א')

בהע' א (שם) הובא שיש האומרים בשם הגר"א שר"ת של המילים:
"הניחו תפילין עשו מזוזות" המובאות ברש"י ודברים יא, יח הינם ט"ס. הטעה המדפיס
 ופיענח כך במקום: **"הפרישו תרומות עשרו מעשרות" ועמש"כ שם לדחות דבר זה מכל
 וכל, וחלילה לאומרם בשם הגר"א"**.

מספר קוראים העירו בתגובה כיצד אפשר להתבטא כך על נוסחה כזאת המובאת גם
 במדרש איכא א, סב (פס' א, יט "קראתי למאהבי") דיון על הנוסחה הנ"ל הובא ב"לנתיבות
 ישראל" ח"א ועמ' קע"ד-קע"ה, וכן בהק' ל"עולת ראייה" (עמ' ח).

וז"ל המדרש שם: **"רשב"י פתר קריא בנביאי האמת, שהיו מאהבין אותי להקב"ה.
 "המה רימוני" - שהיו מרמין בי ואומרים לי: הפרישו תרומות ומעשרות, וכי יש
 תרומות ומעשרות בבבל, אלא בשביל לאהבני להקב"ה. הוא שירמיה אומר "הציבי לך
 ציונים" ולא, כ) - הציני במצוות שהיו ישראל מצויינין בהם"**.

ובאמת אין ממדרש זה כל סתירה למש"כ שם, היות ששתי דרשות נדרשו על הפס':
"הציבי לך ציונים":

א. דרשת הסיפרי בפ' עקב - לגבי תפילין ומזוזה שהם חובת הגוף.
 ב. דרשת איכ"ר כאן לגבי מצוות התלויות בארץ, על הפס' באיכה.
 ומסיבה זו הדחיה בעינה עומדת ואין שום אפשרות להלביש את דרשת האיכ"ר על
 הפס' בפ' עקב ובפ' רש"י שם - המדברים על פסוקי פ' "והיה אם שמוע" בענין תפילין
 ומזוזה, גלות וגאולה, עמש"כ שם.

ראיה נוספת על הנא' שם יש להביא מ"רבינו בחיי" (שם): **"כי אע"פ שאנו עושין
 המצוות בחו"ל והן חובת הגוף לעשותן בכל מקום - לימדונו החכמים ז"ל שאין עיקר
 עשיתן אלא בארץ הקדושה", (הובא גם בלנת"י שם).**